

Nuorttanaste

»Gæca dam Ibmel labba,
gutte mailme suddo guodda!«

»Son dagai rafhe su ruosa
varai bokte.«

No. 15.

9ad jakkegærdde.

»Nuorttanaste« maksa ovta kruvna jakkoda
gast, blaðde dinggujuvvu juokke poasta-
rappe lutte.

15ad August 1907.

»Nuorttanaste« olgusboatta guovte gærde
manost — dam 15ad ja dam 30ad bæive
juokke manost.

Okta læ darbašlaš

(Sortavala evangeliumlaš særvve girja-
ein jorggali samas J. G.)

Okta læ darbašlaš, celki Jesus muttomn go saka læi dam mailme bargoi ja hapotallami birra. Mi læ dat okta? I oro čajeteme nuft, go olmuš gæcæda dam mailme mano ja olbmu ællema, atte lifi duššefal okta darbašlaš ašše, atte lifi okta, mi læ buok happotallami mærrer. Duhati mielde ašek orruk læme migjidi darbašlašak, ja jos daina duhatin sataseimek sirrit ovta, mi oroši læmen buok darbašlašamus, de igoson dat læk dat: Maid galggap mi borrat, maid galggap mi jukkat, ja maina galggap mi ječaidæmek bivtastet? Jos min ællem nogaši jabmemest, de dalle lifi duodai dæddalæmus dat gačaldak: Moft galggap mi birggit dam mailmest. Mutto go mi læp agalašvuoda-orromak, de oažžo duot ouddalist bæggaluvvum gačaldak æra olgol-des hame ja sagga aleb mærkasume. Moft mi galggap ællet agalažat? Moft mi gagjujuvvut šaddamest agalažat suppijuvvumest Ibmelest gađotussi? Man lakai mi šaddap gilvvet boatte ællema varas? Man lakai mi audogassan šaddap? Dat gačaldak, rakis ustebak, læ stuoremus gačaldak. Mutto aido dam gačaldaga jurdašæmest ja dam harrai čielgasvutti bæsamest gæččal min vašalaš buok famostes min caggat. Damditi illod son hui sagga, go mi rafhetæbmen barggap ja hapotallap dam ællema diti ja daina lagin golatæp dam oanekaš ja divras ællemaige jurdaškoetta ječamek, sillomek ja agalašvuoda.

Go boares givserveduvvum ja guoratalam Hærra balvvalægje Job celki:

»Vare mon dieđasim, man lakai mon su gavdnašim,« de læi dat gaibadus sudnji »okta darbašlaš«. Aido sæmma lakai go Maria Magdalena Jesus havde lutte, dalle go son celki: »Hærra jos don læk valddam su erit, de muittal mudnji, gosa don læk su bigjam; mon aigom su valddet.« — de nuft maidai Jobge vajaldatta cækkemest obba dam, man birra son sardno. Nuft dat okta gačaldak, okta ælljaruššam avnas, okta halidus obba lakai birastatta su orroma, atte son vajaldatta buok æra. Dat i boattam diđuštakkesvuodast ige jabma diettohalost, go son occai Ibmele. Være mon ožošim Ibmele oabmenam, vare mon bæsašim oktavutti suina, ožošim rafhe, gavnašim vuoinadusa su siste ja bæsašim vagjolet su muodoi baittagest«. — Dat læi aido dat, mi sudnji læi buok, dat mi sudnji læi buok darbašlašamus. Dat læge daggar gačaldak, man harrai i oktage galgači sattet læt avvirtæbme. **Mi berrep gavdnap Ibmele; dastgo jos mi æp gavna su, de mi læp duššaduvvum.**

Daggaraš darbašvuotta occat Ibmele ja halidet su obba sielostes satta šaddat sigjidig, guđek su læk gavdnam. Davja min birastatta sævdnjadvuotta. Mi masset vuostas rakisvuoda, mi šaddap loikasen. Min mielast i oro læmen darbašlaš rokkadallat, min oammedovddo i læk rašše, mi æp dovda ilo Ibmel siste, ja mist læ halotesvuotta balvvalet su. Dalle son čiekka muođoides ja mi garttap goikke ja čacetes ædnamidi, gost mi šaddap aibašet ja čuorvvot Ibmele nuftgo sarvves, mi goikka varas čaccai. Jos don lokke læžak daggaraš dilest, de multe Hærra sanid: »Mon læm moarestam duššefal čalmeravkkalam boddoči mu muođoidam čiekalam dust

mutto mon aigom arkalmastet du agalaš armoim. Su lakkaorromes dovdo læ son rakisvuodastes erit valddam ucca boddoči. Son bagada du ja datto luvvit du vaimo ruottasid erit mailmest; mutto don galgak dorvastet Ibmele; dastgo son læ du vække. Son fasten almostatta ječas dudnji.

Mutto stuora sivva occat Ibmele læ sist, guđek vela æi goassege læk illodam su siste. Jos suddo læ saddam migjidi noadden, de i mikkege æra satte dam noađe erit gaiddadet go Ibmel arbmo Jesus Kristus sist. Illodeket ustebidam, jos di dovddabetet dam noađe ja daggaraš aibašæme Ibmel guvllui. Daggar dovddo i boađe dam boares billašuvvum luondost; Ibmel arbmo dat læ, mi din siste dugjo. Likkatus, mi bista aivestassi ucca boddoča læ buocalvasvuoda mærkka, nuftgo raddedavdast buocce ruksis nierak. Mutto jos dat aibašæbme læ du sielost famolažamus valddo suodnan, jos dat čuovvo du vaika gosa don manašik, jos dat læ vuostamužžan goccadedin iđđedest ja manemužžan nokkadedin ækkedest, de dat læ Bassevuoina duogje, dat læ ođdasist riegadæme algo-bakčasak. Jos don oktanaga Jobin obba vaimostad cækkak: »Vare mon dam dieđasim, man lakai mon su gavdnašim.« Ale duđa ouddal go don su duodai læk gavdnam. Ale duđa du dagoidasad. Ale duđa duššefal occami ja ale duđa masage dam mailmest. Ale barga dobbe, gost i læk borramuš; ale divte ječad galletuvvut mainage ærain go almalaš laibin. Ibmel ješ duodašta, atte son i læk cækkam: »**Occet mu duššas.**« (Jer. 45, 19). Mutto son læ cækkam: »**Di galggabetet occat mu ja gavdnat mu; dastgo jos di obba vaimostædek mu occabetet, de mon**

divtam din gavdnat ječam.»

Occop mi su su ječas sanest; dastgo son cælkka: »Jorggaleket din belljidædek mu guvllui ja bottet mu lusa. Leket jegolaža, de oažžo din siello ællet«. Aido dat, rakis ustebak læ dat okta darbašlaš.

Vehaš Dænost

(Čali O. Andersen.)

Nuftgo ouddal juo oidnujuvvui Samegiel- ja Darogiel blađin, de oappaladdai gonagas Haakon su bærrašines maidai Sameædnam. Deike Dednoi bođi gonagas dam mærræduvvum bæive (29ad juli.) Gonagas bođi vuojje Čaccesullost Rustafielbmai, goit luodda manna Raddovudni, gosa su damp pa læi juo onddal boattam. Rustafielbmai læi rakaduvvum stuora tæltta linest ja rissin. Dat gal læ 20 allan gukko, ja læi obba allag ja čabbat činætuvvum. Dam legje »hærrasolbmak« koastedam. Hæga bajasdoalatussan læi tægja ja uccanaš »boatalest.« Juokkehaš, gutte 15 kruvna mavsi, oažoi telta sisa mannat ja navdašet »dam buorest« særvvalagai gonagasain ja hærraiguim.

Ordfõrar Øvre doalai ucca sarnaš gonagassi ja savai sudnji, dronnegi ja kruvnaprinsi buristboattema Dednoi. Gonagas dasto giti dam buorre vuodda oudast, mi læi čajetuvvum sin vuostai, ja muittali, atte dronnig ja kronprinsa æva šaddam vuogjemfarroi dam ja dam dafhost. Daina lagin æp bæssam oaidnet dronnega ja kronprins Olav. Soai læiga dampast Raddovuonast. Prinsa læi ællam makka gaddest Roddovuonast. Go dibmo dievai, de vuogjai gonagas Raddovudni, gost son manai damppi.

Rustafielbmai legje čopagganam ollo olbmuk gæččam diti dam stuora hærvvasvuodda, maid dat stuora muitto bæivve 29ad juli čajeti. Gukka læi aigge dam rajest go gonagas maņemusta læi ællam Dænost ja vel æmbo diettemættom læ dal, man gukka fast šaddaš, ouddalgo Dæno gieldda fast oažžo gonagasa buorastattet. Suottas legje gullat dak »čabba hurračuorvasak dam sægotuvvum olmuš albmu gest, Dačain, Laddin ja Samin. — Daddeke šadde muittomak uccan oaidnet dam hærvvasvuodda olmuš ædnagvuodda diti. Juokkehaš datoi bæssat oaidnet ænemusat ja buoremusad. Oane kemusak gaku muoraidi, dego Sak-

keus dolin j. n. v. Okta Sabmelaš daddeke logai ječas oaidnam gonagasa buok buoremusad juokkelakai.

Nuft vasi dat jotteles dibmo. I orrom dat bistemen galle minuta. Ja de legje buok dak joavddelas činæk duššas baccam, go gonagas manai. Dat maņemuš, maid mi gulaimæk, læi čuojatæbme gonagas dampast. Dat oroi dego farvela lavllomen Dæno gilddi. Gudnejattujuvvum lekus min majesteta gonagas Haakon!

„Mon dakkim nuft

buoremusat go sattim.“

Muttom nuora olmai jami dast duvle Minneapolis gavpugest Amerikast. I son læm mikkege bæggalmas olbmaid — okta vaivaš olmai golltaga, ja dasto vel vieres dam baikest. Mutto obba gavpug olbmuk čužžu moraslaš mielain su lika guorast, go su vaivaš ællehistoria muittaluvvui. Su namma læi Alfons Šolde, ja son læi Norgast erit. Su ædne læi læskan baccam, ja son læi boarrasæmus manna. Gæfhevuotta læi sidast, 700 kruvna vælgege baike ala. Alfons jurdaši garraset. moft son galgai dam nagadet makset, ja de jottai son Amerikai. Dobbe aigoi son fidnit ruđaid lonestam varas baike ruoktot ječas sokki. Dokko bođi son, læi dobbe ovta jage aige. Son oažoi bargo, nuorai čuoppat vuovdest. Dat barggo læi lossad, ja son fertti guođdet dam. Son bođi Minneapolis gavpugi, gost son maņemusta gavnai ovta Norga olbma, gi armeti su bagjeli ja valdi su mieldes sidasis. Dat olmai ocai sudnji bargo. De bođi bræva ædnest Norgast. Ædne læi buocamen; dušše operašona mati gagjot su, ja doavter læi cælkam, atte dat boatta makset 100 kruvna. Igo Alfons sataši væketet? Alfonseset i læm mikkege; mutto son čali sidases ja loppe di barggat ija bæive, vai čogga dam mađe ruđa. Ja ollo bargo čađa likkostuvai sudnji fidnit 27 dollara, — de buoccai son gæpesvigest. Vakko gæčest læi son jabmam. Ædnes muiti son jabmemboddost. Moadde minuta, ouddalgo son hæga rotti, ravkai son daloæmeda lusas ja celki: Čale mu ædnai, atte mon dakkim nuft buoremusat go sattim!« Dat læi su maņemuš sadne. Ollok čužžu moraslaš vaimoin dam nuora olbma havde guorast. Dam nuora olbma mannalaš rakisvuotta læi iikkatuttam ædnagi vaimoid.

Okta diettes gandda.

Darogiel avisak oidnujek dal čallemen viššalet ovta ganda birra dobbe madden Norgast, gæn namma læ Johan Fløttum. Dat gandda, gutte i læk æmbo go 13 jage boares, galgga diettet æmbo go olbmuk dabalažat lavvijek diettet. Go ouddamærka diti læ mikkege javkkam lekus dat ælle daihe jabma dinga, de dat gandda gavdna dam. I læk go moadde mano dam rajest go gandda ješ fuobmaši, atte sust daggar navcak læk. Ædnagak læk su lusa boattam ja ædnagak læk su viežatam, ja mæsta alo læ son sattam muittalet, gost lappum dingak læk.

Muttom baikest læi okta ragjegædge javkkam. Bardne vižžujuvvui, ja son čajeti dallanaga, goggo goedge læi vugjum ædnam sisa. Olbmuk rogge daggo, ja ragjegædge, masa ruossa læi čuppum gavdnui.

Okta olmai læi javkkam. Bardne vižžujuvvui. Sou muittali visudet, goggg olmai læi vazzam, gost son læi oadnam ikko, ja goggo son læi jokki hævvanam. Aido daggo gavdnui lika.

Kristianiast læ okta nieidda javkkam. Olbmuk balatek atte golggolažak (farkak) su læk mieldesek valddam. Johan Fløttum vižžujuvvui, ja son læ guorram nieida luodaid muttom javrregaddai, mutto i sattam šat gukkelidi, lokka atte nieidda læ vadnasin dolvuvjuvvum.

Doaktarak ja æra dietto daihe oappam olbmak læk dam ganda dutkam, ja si læk buokak šaddam ibmaši go læk gullam, atte gandda dietta buok vel maggar dat ladnjage læ, man siste si assek.

Dam gandast matta šaddat juoga, jos son ælla.

Moadde sane Henrikseni Tanast.

H. Henriksen Lavvonjargast, Tanast, oidnu čallemen »Nuorttanaste« 13. nummarest ja smavaset ain vaiddalæmen dam, atte Isak Saba stuoradiggeolmajen šaddai. Dat læi su mielast baha damditi go Saba læ socialista.

Mon im læk socialista imge mikkege politikalaš olbmaid. Mon læm barggeolmai ja dam lakai læm uccan

dili adnam dutkat daihe studerit daid moaddelagaš politikalaš særve oaiivvelid, mutto læm gœččalam nuft buoremusat go læm sattam stuoradigge bargo mielde čuovvot. Ja go læ dal saka Saba birra, de orro mu mielast, atte Saba læ burist barggam stuoradiggest. Son læi Samin valljijuvvum, i dušše dannego son læi Sabmelaš, mutto damditi go son læi dokkalaš Sabmelaš. Ja mi læp juo oaidnam, atte son su olmuščerdas ašid læ burist ouddan doallam. Illa læžža Same ašše nuft čielggaset ouddandollujuvvum stuoradigge salast go mannam jage. Saba i læk hæppanaddam dast, atte son læ Sabmelaš. Davja læp mi oaidnam su cækkemen: »Mi Samek« j. n. v.

Henriksen čalla:

»Sabmelaš, gutte čali likkotes stuoradiggevalljim birra arvvali, atte Samek gattek valga 1906. Mon im sattam dam cækket ouddal. Mutto im mon diede, man ollo son læžža boas tot einostam.«

Henriksen oidnu dal læme boatam ovta oaiivveli daina Sabmelažain, gutte čali likkotes stuoradiggevalljim birra. Mon ferttim jærrat, mi likkotesvuodaid læ mist Samin dal vuordemest. Saba læ čielggaset ouddandoallam vaillevuoda boacoguodotam lagast. Son læ sardnom Duodar-Sami vaivalaš dili birra. Son læ maidai ouddandoallam darbašvuoda, atte Samegiella adnujuvvu girkkoin ja skuvlain nuftgo dam ragjai. Lægo dat, Henriksen, migjidi Samidi likkotesvuottan? Ja de laseta Henriksen: »Nuftgo gukka læ celkkujuvvum, de læmaš Sabmelažak okta religion rakistægje olbmuk; mutto min stuoradiggevalljim i oro dam čajetæme go Samek vuolgategje vuostas olbma dam særvest, mi bargga religion vuostai« j. n. v.

Jallat orro daggo Henriksen čallemen. Mon gal maidai jakam, atte ædnagak gavdnujek socialistai særvest, guđek religionast čei ane avver. Mutto mon jæram dust Henriksen, guđe politikalaš særvestbe daggarak čei gavdnu. Muitam mon muttom jage dastouddal go læi stuora riddo »hoire« ja »venstre« gaskast, de saddijegje »hoirek« vel papaige sardnedet min ædnain mietta, atte »venstre« bæle olbmak legje stuoreb suddolažak go ærak. Si vigge valddet skuvlain religion erit ja legje fritænkarak ja ærak. Mu jakko læ, atte religion berriši eritdollar

juvvut politikalaš naggatallamest.

Oažok galle jakket Henriksen, atte æi dušše socialistai særvest gavdnu religiona vuostaičuožžok. Dak gavdnujek maidai juokke politikka særvest. Ja mæsta duostam mon maidai cækket, atte mi Samek æp darbaš ballat, atte min stuoradiggeolmai Saba mist religion rippa; jos dat lifči su hallo, de i han son dalle lifči angeruššam dam ala, atte Samegiella girkkoin ja religion oapast skuvlain bisotuvvuči; daggo boktege læ son čajetam, atte son sitta, religion galgga gilvvujuvvut su olmuščerda gaski.

Atte nuorra socialistak čurvvuk: »Vuolas altarin, vuolas truonoin ja vuolas ruttafamoin!« Dat læ æra ašše, mi i guoska Nnuortta-Sameædnam stuoradiggevalljemi. Daggar čuorvvasak læk læmaš jakkečuđi čađa. Mutto altarin, truono ja vel rutta fabmoge bisso ain — ja mon jakam dak bissok beivi loapa ragjai.

Henriksen rameda Jakob Andersen. Son makka i læk goit vahagen daidi religionalaš Samidi. Mutto roakka mon cækkam, atte jos dak sladdarak, mak Kristianiast deike læk ollim læk duodak, de religion ollo gal i bajeduvvu su ællema bokte dobbe.

Gal must vel lifsi vebaš vastedet H. čallagi, mutto divtam mon dam have, amam mon ila ollo saje valddet blađest.

J.

Hirbmos sorbmim Monakost.

Monako læ okta ucca ædnamaš Italia raje alde. Dat goččujuvvu maidai spelim-helvetin, damditi go dokko čoaggane mailme ruttariggis joavddelasak havskotallat ja koartai spēllat. Ja dam oažžo olmuš diettet, atte dobbe si æi joratala smava summaid. Manga have bottek dokko millionærak ja buok ruđaidæsek manatek spēllam bævde alde, nuft atte si vaivašen dobbe ferttijek ruoktot vuolggat. Muttomak, guđek dam hæpada æi gierda guoddet sorbmijek ječaidæsek.

Dal muittaleb avisak ovta issoras sorbmima birra, mi læ dobbe gieskad dakkujuvvum.

Okta ruotalaš læska-nisson, gutte læi bæggalmas su geppismielalaš ællemes ja čævllaivuodaš diti bođi maidai Monakkoi. Dobbe oapasmuvai son ovta jotte fina paragoddin, gæk čajetæiga stuora ustebvuoda su vuostai. Dak paragoddek læiga rutta vaillevut

ti joavddam ja valdiga ja sorbmiga duom nissona ja čuopaiga rubmaša bittan ja bijaiga dai bittai ovta njælječiegad ja duolbbalokad bombai ja viežataiga ovta vuojetægje, gutte galgai bomba doalvvot dollavavnostašoni. Mutto de fuobmaši vuojetægje go bomba læi bajedan, atte varra goaikoi vuodost, ja dallanaga æđdi son dam olbma. Paragodde dasto aresterijuvvui. Soai gæččalæiga šittet rievte oudast, mutto duodaštusak sodno vuostai legje nuft vissa, atte soai æba bæssam gosage. Dal læ boadnja ječas hængastam giddagasast.

Ruđa oažžom diti læ datge issoras bagjelduolbmam dakkujuvvum.

Olmuš lassanæbme Norgast.

Olmušlokkam i alggam Norgast ouddalgo dam jage 1767. Ouddal dam aige valddujuvvui olmušlokk dušše arvvdusa mieide.

Dam jage 1349 daihe ouddal dam stuora rottodavda asse min ædnamest arvo mielde 300,000 olbmuk. Manneh rottodavda uccanægje olbmuk 200,000 ragjai, mutto legje dam jage 1500 lassanam 300,000 ragjai. Dam jage 1600 legje arvo mielde 400,000 ja jagest 1700 legje 504000. Dam jage 1800 legje 883,000 olbmuk ja 1900 legje garttam 2,240,032. Dam manemuš čuođe jagest læ lassanæbme læmaš stuores.

Min ædnamest assek olbmuk hui njarbbadet æra ædnami ektui Europast, dušše 7 olbmuk garttek juokke kvadrat kilometer ala. Ruotarikast læk 11¹/₂, Ruošaædnamest 20, Danmarkost 63, Schweizast 80, Tuiskaædnamest 104, Storbritaniast 132, Belgia 227. Min ædnamest assek olbmuk lavgamus dam 3 amtast Kristania vuona birra, dobbe garttek 53 juokke kvadrat kilometer ala.

Norga gulla maidai daid ædnamidi, gost nissonak læk æmbo go olbmak. Juokke 1000 olbma ala garttek 1064 nisson. Dam jage 1900 læi naittalam olbmai lokko 285,813 ja naittalam nissoni lokko 218,558. Ærranam pæragodi lokko sæmma jage læi 485. Læskaolbmai lokko læi 40,289 ja læskanissoni lokko læi 88,566.

Stipendium

læ addujuvvum Sameædnamest čuovvovaš olbmaid:

Josef Isaksen Garašjogast kr. 225.
Nils Pavelsen Dænost . . . , 200.
Normann Pedersen Mielkægjost
kr. 175.

Dai rudaiguim galggek si læt 4 vakko muttom ædnamrakadam daihe duktem-skuvlast daihe maidai æra lakai studerimen ædnambargo.

Sami pappa Harald Vik

aiggo Spitsbergi koallabarggidi pappan. Tromsa bisma Bøckmann læ saddim girkkodepartementi arvvalusa dam birra, atte okta pappa galgasi vuolgatuvvut Spitsbergi, vai son doalla girkkomænoi dobba dalvveg daidi koallabarggidi, gudæk dobbe galggek orrot bagjel dalve. Harald Vik læ fallam ječas dokko.

Potetosak

saddek vissa dam jage halbek; dastgo orro čajetæme, atte potetos dam jage gartta ollo goit dabe Nordlandast. Dal læk juo nu suorak go lavvijek basvalddem aige læt.

Jaffohadde

læ vehas vuollanam, para kruvna arvo.

Salled

læ dal obba vallje dabe Vesteraalast Eidsfjorast ja Sigerfjorast læk manga stænga. Ja firmiguim maidai goddek obba burist. Hadde læ 6 kruvna mittofarppalest.

Mailmehistorja.

(Lasse 12ad nummari.)

Stuoragonagas boði.

Dat manai nufgo Temistokles jurdaši; Persalažak botte fastain, — jage jage maņest læi sin gonagas čoaggam buok Asien ædnamin olbmuid, skipaid ja hæstaid. Ješ i gærggam Darios; dastgo son jami; su bardne Xerxes šaddai dam stuora soattevæga doalvvon. Son læi okta arjalaš olmai, gæn i orrom mikkege caggamen. Dat Atosbakte, mi vuostas have læi cuvkkim Persalažai skipaid, dat galgai rangaštuvvut, dat i galgam šat æmbo oažžot vahaga dakkat. Stuora gonnagas čuopai dam nannanest luovos, roggai nuore muotke čađa (kanala), nuft atte skipak beše čađa. Dam nuore bagjel, mi Europa ja Asia gaskast læ, rakadi son skipa-saldid. Garradalkke valdi daid. Stuoragonagas suttai nuft, atte son rissi mæra, merki dam buolle ruvdin ja bijai dam lakkidi, ja šaldi huksimæistara stevlidi son. Maņnel rakadi son šaldid čuđi mielde skipai ala, ja

go son daiguim læi gærggam, vulgi son 800,000 olbmain rasta. Dak gavce čuođe duhat legje čoggujuvvum 61 olmuš čærdain. Flaatast legje sust 1200 soatteskipa, mai alde legje 36000 mærra-soatteolbmak ja 250,000 olbma matrosan. Dast legje 3000 suvdemskipa, mai alde legje 150,000 olbma. Væzesoaldatak legje 200,000. Oktibuok dast gartta lakka bæll'nub' miljon olbma. 7 bæive darbaši gadde-soattevækka rasta mannat. Šaldek legje hervvijuvvum čabba lidiguim, ja papak suovastegje njalggahajag suovvasin; mutto soattevækka agjujuvvui spičai šaldin mielde.

Termopylak.

Grækalažai lokko dam aige læi arvo mielde 20 miljon olbmu. Mutto dušše ucca oasaš legje, gæk dalle sotte Persalažiguim. Arvo mielde 30 grækalaš statta dolle ovta bæle, ja dat læi Aten ja Temistokles, gi sin oažoi dam dakkat. Mutto Spartast læi oaivvekomando sikke mæra alde ja gaddest. Go dal Xerxes boði daina mađohes soattevægaines dego gost guivasi Davve-Grækenlanda bagjeli ja galgai dam baskes læge čađa, mi goččujuvvu Termopylan, man čađa gæidno manai Tesalienest ješ Grækenlandi, de æi læm ædnagak dobbe su vuostaivalddemen. Dušše 6000 olbma legje dobbe. Mutto dobbe læi baske, ja okta spartanalaš gonagas læ dat, gutte komanderi. Su namma læi Leonidas. Dobbe bagjen vare alde, gost okta ucca balgaš læi, čužžu 1000 olbma faktan. Mutto dam balgga i diettam stuoragonagas. Son dušše dam læge diđi. Dat lække i læm æmbo go 15 metar govdag baskemus baikest, guovte saje læi vel nu baske, atte illa vavdno šietai. Dak guokta saje læba dego guokta porta, ja dam guovto gaskast læk manga bakka agjaga. Dast boattage dat namma Termopylæ — portak dai bakka čaciguim.

Xerxes bissami dasa dam varregura daihe læge ouddi. Son jurdaši, gibe mu dasa arvva caggat? vuorddelam mon dassago dat moadde olbmu batarussi mannek. Ja son vurdi 4 bæive. Mutto æi dak vuolggam. Ja de suttai son, saddy dasto soaldatides sin ala ja celki, atte si galgge valddet doid ællenaga ja buktet su čalmi ouddi. Su soaldatak vuoitatalle. Ja de saddy son su buoremus olbmaid, su Persalažaides, hæggafav-

tas, dai jabmemættomid, nuftgo dak goččujuvvujegje. I dat mannam sin guinge buorebut. Ja nubbe bæive læi sæmma lakai. Mutto dalle boði okta ja nuittal dam balga birra, mi varreharje guora manna. Dallanaga saddy gonagas daid jabmemættomid matkai. Dam aige go čuovgak cakketuuvujegje vulgge si lavoin. Dak duhat olbma dobbe varest æi mattam dalle oaidnet vašalaža; dastgo obba varre læi oktan sukkis aikkavuovden. Mutto go son boði lagabuidi, gulle si su. Si gulle lastai likadæme, ja si doppijegje værjoidæsek; mutto si æi sattam balga gattet; dastgo dot garče bagjeli.

Leonidas læi ožžom diettet, atte vašalaš læi boattam. Mutto son i sattam persalaš soattevæga šat orostattet, dam arvedi son. Damditi divti son soattevægass batarussi vuolggat, mutto ješ son baci dasa jabmet su spartanalaš vieljaidesguim ja muttom æraiguim, gæk ævtodatolažat bacce. Go dasto Persalažai stuora seattevæka boði, balkesti son ječas dam vuostai. Persalažak gačče dego ribak, mutto alelassi botte ođđasak fast; si spičain vuojetuuvujegje ouddan. Ædnagak gačče merri ja jabme; mutto ænas oasse dulbmujuvvujegje jamas ærain. Spartanalažak adne saitidæsek, dassači go dak dogjujegje, ja dasto čulle si mikin. Leonidas vimag gačcai. Su olbmak gattejegje lika, nuft gukka go læi vejolaš; mutto de botte dak »jabmemættomak« varest vuolas, vela sotte Grækalažak nibiguim, giedai ja baniguim, dassači go maņemus olmai læi gačcam.

Aten buolla.

Dal læi »stuoragonagasast fria goeidno. Son manai dal Grækenlanda čađa, stajedi ja boldi. Mutto go son Aten ragjai joavdai, gavnai son gavpuga guorosen. Temistokles læi ožžom olbmuid gavpugest olgus vuolggat. Buokak, gæk soattat satte manne flaata ala; nisssonak ja manak batareregje. Vašalaš diedostge dobbe maidai stajedi ja boldi buok, maid gavnai.

»Nuorttanaste« doalle,

jos dust vailuš oktage nummar blađest, de čale migjidi dam birra, ja mi saddep dai vaille nummarid. dallanaga.

»Nuorttanaste« čalle, prentejægje ja olgusadde læ G. F. Lund Sigerfjord, Vesteraalen.